

БӨЛІМ: ПСИХОЛОГИЯ

"ОТБАСЫНДАҒЫ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС" ӘДІСТЕМЕСІ (Ю.Е. Алешина, Л. Я. Гозман Е. М. Дубовская)ЖАРИЯЛАНДЫ
28.11.2022СІЛТЕМЕ
<https://bilimger.kz/127129/>**4 курс студенті: Усен Ж.Б.****Оқытушы: Болтаева А.М.***Эл-Фараби ат. ҚазҰУ***«ОТБАСЫНДАҒЫ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАС» ӘДІСТЕМЕСІ****(Ю.Е. Алешина, Л. Я. Гозман Е. М. Дубовская)**

«Отбасындағы қарым-қатынас» әдістемесін Ю.Е. Алешина, Л. Я. Гозман және Е. М. Дубовская 1987 жылы ұсынған және ерлі-зайыптылар арасындағы қарым-қатынас процесін зерттеуге бағытталған. Осы әдісті әзірлей отырып, авторлар 6 шкаланы шығарды, олар бір жағынан ерлі — зайыптылардың сәтті тұлғааралық қарым-қатынасын толық сипаттады, екінші жағынан сауалнаманың көмегімен өлшеуге әбден қол жетімді болды.

Мақсаты: ерлі-зайыптылар арасындағы қарым-қатынас сипатын зерттеуге арналған.

Тест 48 сұрақтан тұратын 6 шкаладан құралған. «Иә» және «жоқ» жауаптарының 2 нұсқасы беріледі. («+» немесе «-» таңбаларымен белгіленеді.)

Әдістеме шкалалары:

1. Көзқарастардың ұқсастығы;
2. Ортақ белгілер;
3. Қарым-қатынастың сенімділігі;
4. Ерлі-зайыптылардың өзара түсіністігі.
5. Қарым-қатынастың психотерапиясы. Отбасылық қарым — қатынастың «психотерапиялық» шкаласы ерлі-зайыптылардың тұлғааралық қарым-қатынасы отбасында жайлы және жақын атмосфераны құруға қаншалықты ықпал ететінін сипаттайды.

- б. Қарым-қатынастың қарапайымдылығы. Қарапайымдылық шкаласы ерлі-зайыптылардың өзара байланыс орнатуы, әңгімені бастауы және аяқтауы, бір-бірімен қарым-қатынас жасау кезінде қаншалықты өздерін еркін сезінетінін көрсетеді.

Нұсқаулық: «Төмендегі 48 сұраққа жауап беріңіз. Таңдалған жауап опциясы сіздің отбасыңыздағы жағдайға деген көзқарасыңызға толық сәйкес келетініне көз жеткізіңіз. Жауап парағына келіссеңіз «+» (иә) немесе келіспесеңіз «-» (жоқ) белгісін қойыңыз. Тез жауап беріңіз, ұзақ ойланбаңыз».

Әдістеменің мәтіні

1. Әйеліңізбен/күйеуіңізбен бірдей фильмдерді, кітаптарды, спектакльдерді ұнатасыз деп айта аласыз ба?
2. Сіз әйеліңізбен / күйеуіңізбен жиі қарым-қатынасқа толы қауымдастық сезімін сезінесіз бе?
3. Сізде екеуіңіз үшін бірдей мағынаны білдіретін сүйікті сөз тіркестері, өрнектер бар ма және сіз оларды қуана қолданасыз ба?
4. Сіздің әйеліңіздің/күйеуіңіздің фильмді, кітапты және т. б. ұнататынын болжай аласыз ба?
5. Сіздің ойыңызша, әйеліңіз/күйеуіңіз сезеді ме, егер сіз оған бір нәрсені тікелей айтпасаңыз да, істегенін ұнатасыз ба?
6. Әйеліңізге/күйеуіңізге басқа адамдармен қарым-қатынасыңыз туралы айтып бересіз бе?
7. Сіздің әйеліңіз/күйеуіңіз туыстарыңызбен қандай қарым-қатынасты сақтау керектігі туралы келіспеушіліктерге тап бола ма?
8. Сіздің әйеліңіз/күйеуіңіз сізді қаншалықты жақсы түсінеді?
9. Сіздің әйеліңіз/күйеуіңіз сізді бір нәрсеге ренжігеніңізді немесе көңіл-күйіңіздің жоқтығын, бірақ оны көрсеткіңіз келмесе де сезінеді деп айта аласыз ба?
10. Сіздің ойыңызша, әйеліңіз/күйеуіңіз сізге өзінің сәтсіздіктері мен қателіктері туралы айтады ма?
11. Қандай да бір сөз немесе зат екеуіңізде бірдей естелік тудырады ма?
12. Сізде қиындықтар, жаман көңіл-күй болған кезде, әйеліңізбен /күйеуіңізбен қарым-қатынас жасау оңайырақ бола ма?
13. Сіздің ойыңызша, әйеліңізбен/күйеуіңізбен сізбен сөйлесуге қиын және жағымсыз тақырыптар бар ма?
14. Әйеліңізбен /күйеуіңізбен сөйлескенде сіз өзіңізді қатты сезінесіз бе, дұрыс сөздерді таба алмайсыз ба?
15. Сізде және әйеліңізде/күйеуіңізде «отбасылық дәстүрлер» бар ма?

16. Сіздің әйеліңіз / күйеуіңіз сіздің көңіл-күйіңізді сөзсіз түсіне ала ма?
17. Сіз бен әйеліңіздің/күйеуіңіздің өмірге деген көзқарасыңыз бірдей деп айта аласыз ба?
18. Сіз әйеліңізге /күйеуіңізге сіз үшін маңызды, бірақ оған тікелей қатысы жоқ жаңалықты айтпайсыз ба?
19. Әйеліңіз/күйеуіңіз сізге өзінің физикалық жағдайы туралы айтып бере ме?
20. Егер ол бұл туралы тікелей айтпаса, әйеліңіз /күйеуіңіз не істеп жатқаныңызды немесе айтқаныңызды ұнататынын сезесіз бе?
21. Сіз достарыңыздың көпшілігін бағалауда бір-біріңізбен келісесіз деп айта аласыз ба?
22. Сіздің ойыңызша, әйеліңіз/күйеуіңіз сізге осы немесе басқа фильм, кітап және т.б. ұнайтынын болжай ала ма?
23. Егер сіз қателессеңіз, әйеліңізге /күйеуіңізге сәтсіздіктеріңіз туралы айтып бересіз бе?
24. Сіз басқа адамдардың арасында болған кезде, әйеліңіз/күйеуіңіз не болып жатқанына қалай қарайтыныңызды түсіну үшін сізге қарауы жеткілікті ме?
25. Сіздің әйеліңіз/күйеуіңіз сізге қаншалықты ашық деп ойлайсыз?
26. Сіз әйеліңізбен/күйеуіңізбен оңай деп айта аласыз ба?
27. Сіз бір-біріңізбен жиі сөйлесесіз бе?
28. Сіз әйеліңізге/күйеуіңізге маңызды нәрсе туралы айтқаннан кейін, сіз «артық сөйлескеніңізге» өкінуіңіз керек пе?
29. Сіздің ойыңызша, егер сіздің әйеліңіз / күйеуіңіз қиындыққа тап болса, көңіл-күйіңіз нашар болса, ол сізбен қарым-қатынас жасауды жеңілдете ме?
30. Сіз әйеліңізбен / күйеуіңізбен қаншалықты шыншылсыз?
31. Егер ол сізге көрсеткісі келмесе, әйеліңіз/күйеуіңіз бір нәрсеге ренжігенде сіз әрқашан сезесіз бе?
32. Сіз үшін маңызды мәселе бойынша көзқарастарыңыз әйеліңіздің/күйеуіңіздің пікірімен сәйкес келмейді ме?
33. Сіздің әйеліңіз/күйеуіңіз үшін маңызды, бірақ сізге тікелей қатысы жоқ жаңалықты сізбен бөліспейді ме?
34. Сіз әйеліңіздің /күйеуіңіздің көңіл-күйі қандай екенін сөзсіз түсіне аласыз ба?
35. Сізде және сіздің әйеліңізде/күйеуіңізде «біз» сезімі жиі бола ма?
36. Сіз әйеліңізді/күйеуіңізді қаншалықты жақсы түсінесіз?
37. Әйеліңіз/күйеуіңіз сізге басқа адамдармен қарым-қатынасы туралы айтып бере ме?
38. Сізбен сөйлескенде әйеліңіз/күйеуіңіз шиеленісті, қысылған сезінеді, дұрыс

сөздерді таба алмайды ма?

39. Сізде әйеліңізден/күйеуіңізден құпияларыңыз бар ма?
40. Бір-біріңізбен сөйлескенде күлкілі лақап аттарды жиі қолданасыз ба?
41. Әйеліңізбен / күйеуіңізбен сөйлесу қиын және жағымсыз тақырыптар бар ма?
42. Әйеліңізбен/күйеуіңізбен балаларды қалай тәрбиелеу керектігі туралы жиі келіспеушіліктерге тап боласыздар ма?
43. Әйеліңіз/күйеуіңіз сізбен оңай сөйлесе алады деп айтуға бола ма?
44. Сіз әйеліңізге/күйеуіңізге физикалық жағдайыңыз туралы айтып бересіз бе?
45. Сіздің әйеліңіз/күйеуіңіз сізге ол үшін өте маңызды нәрсені айтқанына өкінуі керек деп ойлайсыз ба?
46. Әйеліңіз /күйеуіңіз екеуіңіздің айналаңыздағылардың ешқайсысына белгісіз өз тіліңіз бар сияқты сезіндіңіз бе?
47. Әйеліңіздің/күйеуіңіздің сізден қандай да бір құпиясы бар деп ойлайсыз ба?
48. Адамдардың арасында болған кезде сізде не болып жатқанын түсіну үшін әйеліңіздің/күйеуіңіздің сізге қарауы жеткілікті бола ма?

Жауап парағы

А.Т.Ә. _____

Жасы _____ Жынысы _____ Білімі _____

Отбасылық өмір тәжірибесі _____ Мамандығы _____

Балалардың саны және жасы _____

№	Жауап		№	Жауап		№	Жауап	
	Иә	Жоқ		Иә	Жоқ		Иә	Жоқ
1			17			33		
2			18			34		
3			19			35		
4			20			36		
5			21			37		
6			22			38		
7			23			39		
8			24			40		
9			25			41		
10			26			42		
11			27			43		

12			28			44		
13			29			45		
14			30			46		
15			31			47		
16			32			48		

Әдістеменің кілті:

1) қарым-қатынастың сенімділігі: сұрақтар:

а — 6, 23, 25, 39, 44;

б — 10, 19, 30, 37, 47;

2) ерлі-зайыптылар арасындағы өзара түсіністік:

а — 4, 20, 31, 34, 36;

б — 5, 8, 9, 16, 22.

3) көзқарастардағы ұқсастықтар: 1, 17, 21, 32, 42;

4) отбасының жалпы символдары: 3, 11, 15, 40, 46;

5) ерлі-зайыптылар арасындағы қарым-қатынастың жеңілдігі: 2, 14, 26, 27, 43;

6) қарым-қатынастың психотерапиялық сипаты: 12, 28, 29, 41, 45.

1-ші және 2-ші шкалаларда тұлға өзін (а), ал серіктесін (б) белгісі бойынша бағалайды.

Нәтижелерді өңдеу: барлық мәселелерде 4 баллдық мән бірінші баламаға жатқызылады; екіншісі — 3, үшінші — 2, төртінші — 1.

Әрбір шкала бойынша мәні сұрақтар шкаласына кіретін мәндердің орташа арифметикалық мәніне тең индекс есептеледі:

1. а) $6-23+25-39+44$; б) $10+19+30-37-47$, балл неғұрлым жоғары болса, отбасындағы қарым-қатынас соғұрлым сенімді болады;
2. а) $4+20+31+34-36$; б) $5+8+9-16+22$, балл неғұрлым жоғары болса, ерлі-зайыптылар арасындағы түсіністік соғұрлым жақсы болады;
3. $1+17-21+32+42$, балл неғұрлым жоғары болса, ерлі-зайыптылардың көзқарастары соғұрлым ұқсас болады;
4. $3-11+15+40+46$, балл неғұрлым жоғары болса, «отбасы» тілінің болуы туралы айтуға соғұрлым көп негіз болады;
5. $-2+14+26-27+43$, балл неғұрлым жоғары болса, ерлі-зайыптылардың өзара

қарым-қатынасы оңайырақ болады;

6. 12+28+29-41+45, индекстің мәні неғұрлым үлкен болса, отбасындағы қарым-қатынас процесі соғұрлым «психотерапиялық» болады.

Техника тұрақтылықпен, конструктивті (логикалық) жарамдылықпен, біртектілікпен сипатталады.

ҚМ АА Куәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.